

Լազարեան Ճեմարանի հաշիւամեակի առթիւ հանգանակութիւն.

«Արարատ»ի ընթերցողները ինչպէս գիտեն յունիսի համարում տպուած յանուն Վեհափառ Հայրապետի Լազարեան Ճեմարանի Յօրեւեանական Յանձնաժողովի գրութիւնից, Յանձնաժողովը, ի միջի այլոց, Վեհափառից խնդրել էր «բանալ հանգանակութիւն թէ Ռուսաստանում, թէ այլուր, ամբողջ ազգի կողմից մի գումար յանձնելու Լազարեան Ճեմարանին», որով Յանձնաժողովը, Վեհափառի հաճութեամբ, հարաւորութիւն ունենայ Լազարեաններին անկատար մնացած փափազը իրագործել, բաց անելով երեք նոր դասարան (համաձայն Ճեմարանի կանոնադրութեան) կրթելու արտասահմանի հայ մանուկներին հայացի բարբառով:

Վեհափառ Հայրապետն համակրութեամբ վերաբերուելով գէպի Յօրեւեանական Յանձնաժողովի խնդրը՝ Իւր 15 յունիսի № 866 գրութեամբ ղիմել է Կովկասի Տ. Փոխարքային՝ որ վերջինս թոյլ տայ Կովկասում կամաւոր նուիրատուութիւն հանգանակել հայերի մէջ վերոյիշեալ նպատակով: Տ. Փոխարքայի քաղաքացիական մասի օգնականը, Փոխարքայի բացակայութեան պատճառով, յայտնում է Նորին Վեհափառութեան իւր 27 յունիսի № 18117 գրութեամբ հետեւեալը. «Ի հետեւումս 15 յունիսի № 866 գրութեան պատիւ ունիմ յայտնել Ձերդ Սրբութեան, որ Նորին Կայսերական Մեծաւթեան Կովկասի Տ. Փոխարքան թոյլատրեց կամաւոր նուիրատուութիւններէ հանգանակութիւն Կովկասի հայերի մէջ Մոսկուայի արեւելեան լեզուների Լազարեան Ճեմարանի հիմնադիրներէ յիշատակին կազմելու մի ֆօնդ յիշեալ Ճեմարանին կից բաց անելու երեք զուգընթաց դասարան արտասահմանեան հայերի երեխաների համար»:

Յօրեւեանական Յանձնաժողովի գրութեան մէջ յիշուած այն կէտը՝ թէ «բաց անելով երեք նոր դասարան կրթելու

արտասահմանեան հայ մանուկներին հայացի բարբառով» նախատեսուած է Պետական օրէնքով հաստատուած Լազարեան Ճեմարանի վերաբերեալ կանոնադրութեան մէջ:

Այդ մասին կարելի է մանրամասն կարդալ Պետական օրինաց XI հատորի 1 մասի 1015 յօդուածի յաւելեալ 1—9 յօդուածների մէջ: Այս յօդուածներով նախատեսուած են՝ որ կարելի է Լազարեան Ճեմարան ընդունել արտասահմանեան հայերի զաւակներին: Սկզբնական հարցաքննութեան ենթարկելը—նրանց պատրաստութեան չափը հասկանալու համար—կատարուում է հայոց լեզուով (յօդ. 5), եթէ ուսերէն չգիտեն, ապա այդպիսիները եթէ ուսերէն լեզուն չիմանալու պատճառով չեն կարողանում մտնել համապատասխան դասարան, մնում են Ճեմարանում և առանձին ուսուցչի հսկողութեամբ պատրաստուում են ձեռք բերելու ուսերէն լեզուի հմտութիւն այն չափով, որ կարող լինեն չորրորդ դասարանից շարունակել ընդհանուր գիմնազիական դասընթացը ուսերէն լեզուով՝ համընթաց միւս բոլոր աշակերտների (յօդ. 6):

«Այն գէպքում, եթէ այդպիսի աշակերտների թիւը գոնէ կըհասնի մինչև 15-ի, կանոնաւոր պարապմունքի համար պէտք է Ճեմարանին կից բացուի երեք զուգընթաց դասաւանդներ, առաջին, երկրորդ եւ երրորդ»: (Յօդ. 7).

Այդ երեք զուգընթաց դասարաններում ընդհանուր գիմնազիական դասընթացը պէտք է լինի նոյնը, ինչ որ պետական գիմնազիաների և Լազարեան Ճեմարանի համապատասխան դասարաններում, բայց ուսաց լեզուի ուժեղ դասատուութեամբ: (Յօդ. 8)

Երեք զուգընթաց դասարանների գիմնազիական դասընթացի դասատուութիւնը պէտք է լինի հայերէն լեզուով, միայն այն անհրաժեշտ պայմանով, որ աշակերտները չորրորդ դասարան փոխադրած ժամանակ ուսաց լեզուն այնքան լաւ իմանան՝ որ հնարաւորութիւն ունենան գիմնազիական դասընթացը շարունակելու նոյն լեզուով: (Յօդ. 9)

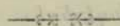
Մինչև այժմ Լազարեան Ճեմարանում արտասահ-

մանեան հայերի զաւակների համար յատկապէս նախատեսուած երջանկայիշատակ հիմնադիրների կողմից և պետութիւնից օրէնքով հաստատուած այդ երեք զուգընթաց դասարանները գոյութիւն չունեն:

Ահա և այդ նպատակով Ճեմարանի հարկւրամեայ յօրելեանի առթիւ Յանձնաժողովը զիմումն անելով Վեհափառ Հայրապետին՝ ցանկութիւն է յայտնել, որ կատարուի ամեն տեղի հայութեան մէջ հանգանակութիւն և ամբողջ ազգի կողմից մի գումար յանձնուի Լազարեան Ճեմարանին «ի յաւիտենական յիշատակ երախտագիտութեան Ազգիս առ Տոհմն Լազարեան և առ Ճեմարանն»:

Եւ քանի որ մինչև այժմ Ճեմարանի վարչութիւնը հնարաւորութիւն չէ ունեցել իրագործելու Լազարեանների անկատար մնացած փափագը, այդ հանգանակած գումարով միջոց կ'տրուի վարչութեան բաց անել օրէնքով թոյլատրած երեք զուգընթաց դասարաններն արտասահմանեան հայ մանուկներին ուսուցանելու հայերէն լեզուով: Նպատակը բարի է և ցանկալի է, որ հանգանակութիւնը յաջող վախճան ունենայ:

Բ. Վ. Ա.

ԵՒՐՈՊԱՅԻ ՀԱՅՈՅ ԱՌԱՋՆՈՐԴՈՒԹԻՒՆԸ.

Եւրոպայի Հայոց առաջնորդն է գեր. Տ. Գէորգ արքեպիսկոպոս Իւթուճեան: Ձեռնադրուել է նա եպիսկոպոս 1898 թ. Խրիմեան Տ. Տ. Մկրտիչ Ա. կաթողիկոսի ձեռքով, նշանակուելով Եւրոպայի Հայոց առաջնորդ: Տ. Գէորգ արքեպիսկոպոսը Եւրոպայի հայերի մասին ուղարկել է հետեւեալ տեղեկագիրը:

Ե կ ե դ ե ց ի ք.

Ի Մանչէսթը՝ մէկ եկեղեցի կայ. նուիրեալ յանուն ս. Երրորդութեան. կառուցեալ 1870-ական թուականներուն, արդեամբք և ծախիւք նոյն ժամանակի Մանչէսթրա-